SVERIGES
FÄNGELSE
MUSEUM

Året som gått

2021

Sveriges Fängelsemuseums verksamhetsberättelse för 2021

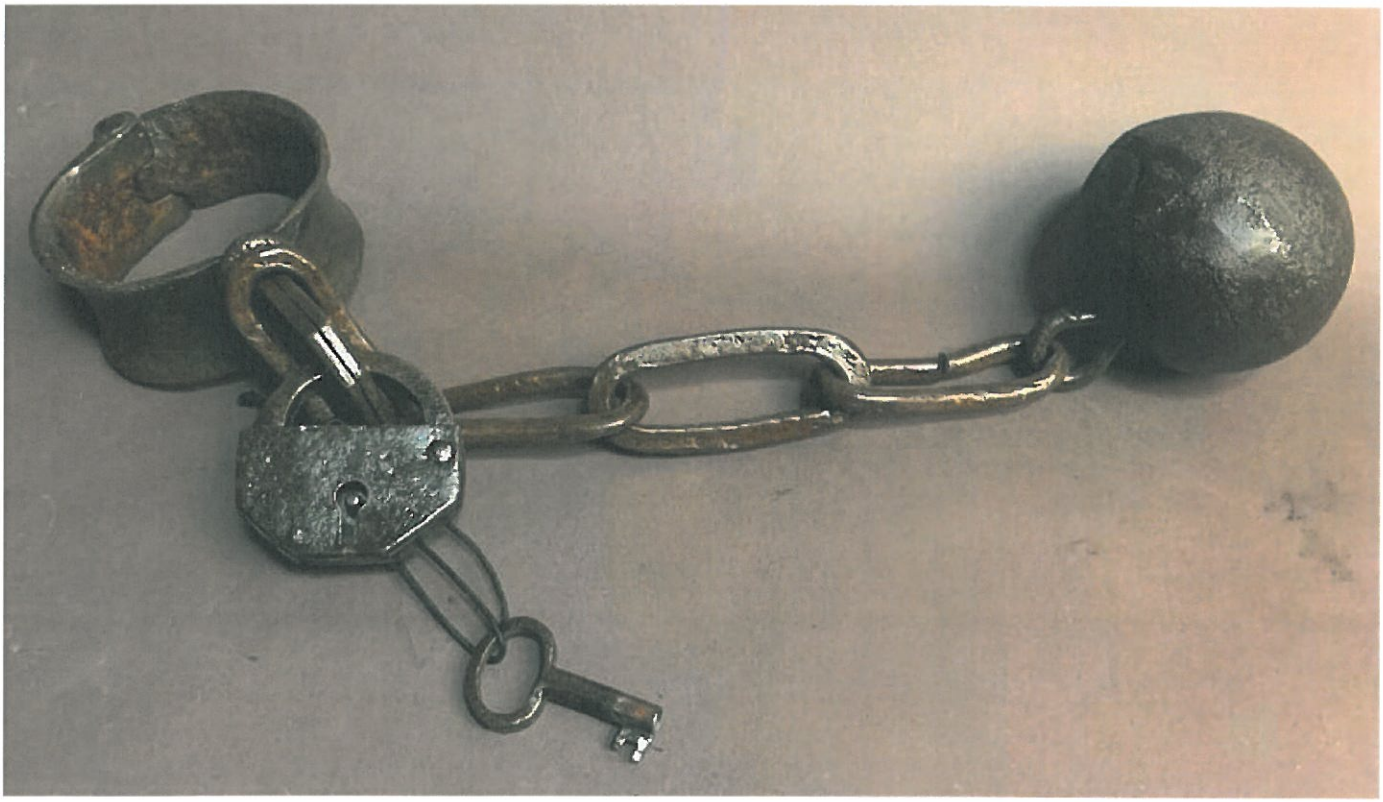

Innehåll

Introduktion till årsberättelsen 2
Styrelsen 3
Anställningar
Finansieringsbidrag
Kunskapsförvaltning 4
Nyförvärv till samlingarna
Skrivna artiklar
Kunskap och samlingar till användning
Publik verksamhet 6
Öppethållande och besökstatistik
Uppdatering av basutställningar
Tillfälliga utställningar
Visningar och pedagogik
Föredrag och arrangemang
Samverkan 8
Viktiga samarbetspartners
Intressesamverkan
Projekt
Marknadsföring och kommunikation 10
Förvaltningsberättelse
Bilaga 1 Personal
Bilaga 2 Statistik digitala kanaler
Bilaga 3 Omdömen digitala kanaler

Introduktion till årsberättelsen

Kunskapsförvaltning, publik verksamhet och samverkan

Sveriges Fängelsemuseum är ett museum med utställningar i två historiska fängelsebyggnader i centrala Gävle. Vi har nationellt ansvar för kriminalvårdens kulturarv. Kunskapsförvaltning, publik verksamhet och samverkan är våra tre fokusområden.

2021 var året då vi hade hoppats att få fira demokratin 100 år och att det var 100 år sedan dödsstraffet avskaffades i Sverige, i samverkan med andra föreningar och aktörer. Yttre påverkan gjorde att fokus fick riktas åt annat håll. 2021 blev istället ännu ett år som präglades av Covid-19 pandemin, med nedstängningar och restriktioner. Under året flyttade även våra grannar, alla föreningar som tillsammans med ABF Gästrikebygden och Studieförbundet Vuxenskolan bildat "Kulturhuset Gävle", ut ur cellfängelset. I augusti kom ett skyfall som orsakade översvämningar i hela Gävle, och vi var tvungna att hålla museet stängt några dagar. Tack och lov så klarade sig våra samlingar och utställningar helt från vattenmassorna.

2021 var även året då föreningen Fängelsemuseet i Gävle fyllde 20 år, men på grund av omständigheterna så valde vi att uppmärksamma jubileet endast internt med styrelse och personal.

En oväntad och mycket positiv händelse under året var när framlidna f.d. kriminalvårdaren Jan Forsbergs stora samling av kriminalvårdshistoriska föremål skänktes till oss. Samlingen hade testamenterats till Dalarnas museum, men då de tackade nej vände sig dödsboet till oss. Om vi inte hade tagit emot samlingen så hade föremålen blivit slängda. Att ta emot en så stor samling är resurskrävande men glädjande, då vi såg att många av föremålen i samlingen var unika och viktiga för bevarandet och förståelsen för kulturarvet.

Under 2021 har en arbetsgrupp bestående av både styrelsemedlemmar och personal tagit fram en ny vision och nya långsiktiga mål, som ska ligga till grund för vårt arbete framöver.

Museets nya vision lyder:
" Museet som är bäst på att skapa förståelse och engagemang för frågor om brott, straff och frihet."

Styrelse

Ordförande: Mikael Hammarstrand
Vice ordförande: Roger Vidén
Ledamöter: Siv Eklöf, Roger Vidén, Ulla Ejemar, Eva Granström, Monika Quadt, Peder Mellander, Mats Öström och Hans Öjmyr, museichef Länsmuseet Gävleborg.

Desirée Kjellberg, museichef, föredragande.

Revisorer: Per Niward (ord) och Mikaela Fryklund (suppl), Star Revision.

Valberedning: Anders Hedin (ordf.) och Emelie Lundin.

8 ordinarie styrelsemöten har hållits under året. Närvaron har skett både genom högtalartelefon, Teams samt fysiskt på plats.

Föreningens årsmöte hölls den 20 mars kl 13.00 på Sveriges Fängelsemuseum.
På grund av rådande situation med Covid-19 skedde årsmötet digitalt och via högtalartelefon.
Årsmötet valde Mikael Hammarstrand till styrelseordförande.
Vid årsmötet utsågs Rolf Nilsson till hedersmedlem.

Anställningar

I början av 2021 utgjordes personalen av en museichef på 100%, en antikvarie med ansvar för samlingarna på 100% samt en museivärd på 100 %. Under årets anställdes en museipedagog på 100%, samt fyra timanställda värdar.

För bokföring och löneadministration hyr vi in en konsult från "Aktiv Revision".

Tjänsterna finansieras genom statsbidrag via Kulturdepartementet, från museets besöks- och visningsintäkter samt genom arbetsmarknadspolitiska stödåtgärder.

Finansieringsbidrag

Via Kulturdepartementet har vi från och med 2017 ett riktat statsbidrag på 1,5 miljoner.
Av Gävle kommun Kultur & Fritid, stöttades vi fram till sista augusti med fri hyra för våra utrymmen i f.d. cellfängelset.
Arbetsförmedlingen har under året bidragit med 230 000 kr för arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Vi har under året även tilldelats projekt- och arrangemangsstöd från Region Gävleborg, Gästriklandsfonden, Riksantikvarieämbetet och Gävle kommun.

Med anledning av Covid-19 pandemin har vi under året fått tillfällig hyresrabatt från Statens Fastighetsverk.

Kunskapsförvaltning

Ur verksamhetsplanen: Sveriges Fängelsemuseum ska dokumentera, problematisera och levandegöra kriminalvården i nutid och dåtid, samt bevara och vårda museets samlingar av föremål, arkivmaterial, film och fotografi för framtiden. Samlingarna ska tillgängliggöras för forskning och allmänhet.

Under 2021 har arbetet med att registrera tidigare inkomna föremål, arkivhandlingar liksom fotografier kunnat slutföras. En viss gallring i arkivet har även skett, då spridda samlingar av t ex tidskrifter från flera arkivbildare lagts ihop i tidsföljd för ökad åtkomlighet. Ett större arbete har även lagts på omplacering och nedpackning av föremål i magasinet för förbättrad översikt och för att bereda plats för inkommande samlingar.

Nyförvärv till samlingarna

Under våren kom en förfrågan om vi var intresserade av att överta en stor samling kriminalvårdshistoriska föremål, som samlats in av den numera avlidna kriminalvårdaren Jan Forsberg. Föremålen stod utställda i källaren till Falu cellfängelse, som varit vandrarhem sedan fängelset stängde 1995. Vi åkte dit och kunde konstatera att föremålen skulle komplettera våra samlingar, och tackade ja till den gåva som erbjöds oss. Merparten av samlingens tjänstevapen, äldre handsmidda fot- och handbojor, samt ett bödelssvärd var något som helt saknades i vår samling. Gåvohandlingar upprättades med Jan Forsbergs änka i början av juni och vi åkte tämligen omgående till Falun och packade ner det allra mest värdefulla, då vandrarhemmet var sålt till ett fastighetsbolag som ville att byggnaden skulle tömmas. En andra resa gjordes av oss i början på september och till det krävdes då en större lastbil. Hela samlingen placerades sedan i karantän, som en åtgärd för att inte få in ohyra och mögel i vårt magasin. Samtlig textil genomgick därefter flera veckors nedfrysning och material har rengjorts, samt i viss utsträckning även genomgått konservatoriska åtgärder då de inte förvarats under helt optimala klimatförhållanden. Totalt har ca 220 föremål ur Falusamlingen registrerats i vår accessionskatalog. En stor mängd föremål som definierats som dubbletter har registrerats som rekvisita. I samlingen ingår även värdefullt arkivmaterial och fotografier.

Under året har vi även tagit emot gåvor i form av en uppsättning av elektroniska fotbojor från Frivården i Falun/Borlänge, en matta och en kudde broderade av Leif Axmyr, ett panoramafotografi från 1916 över Åkerbrukskolonin Hall från dess grundare Fredrik Fants barnbarn, liksom två blyinklädda transportlådor för avlidna fångar på Mariestads cellfängelse, vilka gallrats ur Vadsbo museums samlingar.

Ljudband från Österåkersförhandlingarna 1970-71, vilka skänktes till oss från Kriminalvården HK för några år sedan, har kunnat digitaliseras tack vare ekonomiskt stöd från Bo Wennström, professor i rättsvetenskap vid Uppsala universitet. Bidraget är mycket tacksamt och till stor gagn för framtida forskning, då dessa förhandlingar mellan intagna och Kriminalvårdsstyrelsen spelade stor roll för den kriminalvård som kom att utformas under 1970-talet. Röster som hörs är bland annat Lasse Strömstedt och Clark Olofsson vid sidan om den nytillträdda Generaldirektören Bo Martinsson.

I fem veckor under hösten har en student från Musei- och kulturarvsvetenskapliga programmet vid Uppsala universitet gjort sin praktik hos oss, och hen har fått arbeta med samlingarna och i huvudsak varit behjälplig i registrering av Falusamlingen, liksom komplettering av accessionskatalogen så att samtliga föremål nu är inskrivna.

Skrivna artiklar

Artikel om gymnasieeleven Johannes Rahm som avrättades för 350 år sedan, blev i mars publicerad i Östersundsposten, Gefle Dagblad och Arbetarbladet. Artikeln skrevs av Desirée Kjellberg.

På vår blogg "Brottsstycken" har vi under året publicerat fem artiklar: "Dödsstraffets avskaffande" av Desirée Kjellberg, "Att låta sig brukas till skörlevnad" av Anton Nilsson, "Brott och straff - eller livet på ett svenskt straffängelse" av Katarina Kallings, "Vita Duvan syns i rutan" av Anna Hed, myndighetsbibliotekarie på Kriminalvården samt "Barnkultur och skildringen av brottslighet" av Max Hebert.

Kunskap och samlingar till användning

I det dagliga arbetet på museet ingår att besvara förfrågningar från forskare, författare, andra kulturarvsinstitutioner, media- och produktionsbolag och en intresserad allmänhet. Efterfrågan har varit stor under året och vi har besvarat ett drygt fyrtiotal förfrågningar. Flertalet av dessa förfrågningar kommer från släktforskare som hittar anor som dömts för brott och vill veta mer om det, men det är även många produktionsbolag som inför filmatiseringar i fängelsemiljöer vill få vetskap om vilka uniformer och kläder för intagna som bars under precisa år.

Vi har medverkat i ett radioinslag på P4 Gävleborg med anledning av pandemin, där vi kunde berätta om hur bekämpandet av smittsamma sjukdomar och isolering av fångar har hanterats historiskt.

Ett större projekt var medverkan i flera avsnitt av en podd producerad av Kriminalvården, där ett historiskt perspektiv anlades på nutida kriminalvård.

Till Kriminalvården har vi även till deras personaltidning OmKrim bidragit med fakta och fotografier till två nummer; en med ett heluppslag om historiken kring vårdarrollen och en med ett heluppslag om kvinnohistoria.

I våras medverkade vi i ett avsnitt av "Vem tror du att du är?" på Kanal 5/Discovery när Johan Ulveson på plats fick vetskap om sin anmoders tid på fängelset i Kalmar. Samma produktionsbolag har även filmat ett inslag hos oss om dömda kvinnor på Spinnhuset i Norrköping till en kommande programserie med namn "Skrik från förr", som kommer att sändas på SVT under 2022.

Vi har under året även lånat ut föremål ur våra samlingar till andra kulturinstitutioner. Till Hallwylska museet har en fångjacka från sent 1800-tal lånats ut till en utställning om människor som på grund av sin homosexualitet dömts till fängelse. Folkrörelsearkivet Västerbotten har lånat handbojor till en liten utställning under sommaren.

Filmproducent Maj Wechselmann har också lånat fängsel till en dramadokumentär om Kata Dalström och den fackliga kampen under tidigt 1900-tal, då strejkbrytare dömdes till långa strafftider. Delar av dokumentären spelades även in i våra historiska miljöer.

Antikvarie Katarina Kallings undersöker bödelssvärdet i källaren till Falu gamla cellfängelse. Foto: Sveriges Fängelsemuseum.

Inspelning av dramadokumentär om Kata Dalström i våra lokaler. Foto: Sveriges Fängelsemuseum.

Publik verksamhet

Ur verksamhetsplanen: Sveriges Fängelsemuseum ska förmedla brottets och straffets historia för att skapa relevans i vår samtid och framtid. Vi ska synliggöra kriminalvårdens kulturarv.

Under första halvan av 2021 så skedde den publika verksamheten helt digitalt, för att minska smittspridningen av Covid-19. Under våren arbetade vi även med uppdateringen av vår basutställning i slottshäktet och med att förbättra och fördjupa våra besökares besök med mer att se och uppleva.

Vi har återanställt en museipedagog och under hösten har vi börjat erbjuda bokade visningar igen, både för skolklasser och andra grupper.

Öppethållande och besöksstatistik

På grund av Covid-19 pandemin höll vi museet helt stängt årets första fyra månader. I maj smygöppnade vi för bokade besök, där besökarna fick gå runt i utställningarna ett litet sällskap i taget. Den 15 juni öppnade vi åter för ströbesökare fem dagar i veckan. Då hade vi utifrån lärdomar från sommarsäsongen året innan, sett till att ett museibesök hos oss kunde ske tryggt och smittsäkert.

Under hösten fram till årskiftet begränsade vi antalet dagar med öppet för ströbesökare till fyra dagar i veckan, men för bokade besök och visningar för mindre grupper sex dagar i veckan.

Museet har varit öppet för besökare sammanlagt 139 dagar under 2021, viket är 90% av antalet dagar 2020 och 53% av antalet dagar 2019.

Museet har under året haft 6932 besökare, vilket är 92% av antalet besökare 2020 och 54% av antalet besökare 2019.

Del av Peter Johanssons verk som tillhör Region Gävleborgs konstsamling. Foto: Sveriges Fängelsemuseum.

Uppdatering av basutställningar

Under året har uppdateringen av slottshäktets basutställning "Androm till Skräck och Varnagel" fortskridigt med att öppna upp och färdigställa rummet som numera kallas "torget". Till detta har nya ljudspår till vår audioguide spelats in, samt tre nya spår utomhus som bland annat berättar mer om miljön kring Gävle slott. Som röst till de nya spåren anlitade vi skådespelaren Kalle Zerpe från Skottes Musikteater. Uppdateringen har skett med bidrag från Gästriklandsfonden.

I cellfängelset har vi införlivat direktörens kontor i våra basutställningar. Rummet som besökaren får ta del av har en intressant historia, då det först var en del av direktörens bostad, och sedan blev tingsal innan det blev kontor.

Tillfälliga utställningar

Under året har vi haft två tillfälliga utställningar med externa medverkande.

Utställningen "Ofrihetensrum" med konstnär Margareta Danhard visades i utställningsrummet "Häktet" från 16 juni fram till 22 augusti. Utställningen redovisade ett projekt som pågick under 2020.

Utställningen "Bakom maskerna" med fotografen Jimmy Lindgren visades i korridoren på entréplanet från 30 oktober fram till 20 november.

Vi har även visat våra egna utställningar "Känn på historien" under höstlovet samt "Jul på Fängelset".

Vi fick under året en förfrågan från Region Gävleborgs konstsamling om vi ville ta emot och visa ett verk av Peter Johansson. Vi tackade ja och sedan maj månad står verket i en cell på östra sidan av våningsplan 2. Konstverket är deponerat hos oss i tre år.

Skapande skola på cellfängelsegården med konstnär Nina Svensson. Foto: Sveriges Fängelsemuseum

Visningar och pedagogik

På grund av Covid-19 pandemin hade vi inga traditionella visningar under hela våren. Från och med april började vi erbjuda introduktioner utomhus och att grupperna sedan fick gå runt själva i utställningarna. Under hösten började vi även erbjuda traditionella visningar för mindre grupper och skolklasser.

Under hösten har vår nytillträdda museipedagog Malin Wahl tagit fram en livesänd digital visning för högstadie- och gymnasieklasser, i samarbete med Örsundsbroskolan i Enköping kommun.

Tillsammans med konstnär Nina Svensson och filmgruppen "Filmtroopers" har vi under hösten tagit fram ett pandemianpassat Skapande skola-koncept för mellanstadiebarn. Två klasser i Gävle kommun hann delta innan väderleken blev för kall. I samarbete med Gävle kommun.

Under året har vi haft 26 visningar (varav 17 riktade sig till barn och unga) vilket är ett par färre än under 2020 och endast 13,5% av antalet visningar 2019 (194 st).

Föredrag och arrangemang

Museichef Desirée Kjellberg har under året hållit fyra föredrag; i Botkyrka, Katrineholm, Bergs kommun och på Länsmuseet Gävleborg. Hon deltog även i Arbetsams webbinarium "att nå sin publik i coronatid" med två föredrag om hur vi arbetar med digitala medier. Antikvarie Katarina Kallings har under året hållit ett lunchföredrag för journalister.

Som en del i arbetet med att nå vår publik, fortsatte vi under våren att filma "Föremålen berättar", där antikvarie Katarina Kallings berättar om olika föremål ur våra samlingar. Exempel på föremål som valdes ut är Ioan Ursuts egentillverkade pistol, en tavla från Hinseberg och tatueringar. Vi filmade även en påskspecial där Katarina Kallings möter Katarina Bure som anklagades för att vara Gävles farligaste häxa år 1675. Filmerna finns uppladdade med text på vår Youtubekanal, och har även delats på våra andra digitala kanaler.

På vår Youtubekanal lade vi under våren även ut en visning av utställningen "I FÖRVAR.REPATRIERINGEN" som knappt hann invigas innan pandemin stängde ner all verksamhet hösten 2020.

På Facebook livesände vi den 16 juni vernissaget till Margareta Danhards utställning "Ofrihetensrum".

Vi deltog i Amnesty Gävles träff på Rådhustorget för att lyfta att det 2021 är 100 år sedan dödsstraffet avskaffades i Sverige.

Samverkan

Ur verksamhetsplanen: Sveriges Fängelsemuseum ska verka för att andra aktörer, ideella organisationer och det civila samhället involveras i utvecklingen av verksamheten.

Ett sätt för oss att samverka med andra är att arbeta i projekt. I projektformen bjuder vi in till lyhörda samtal och involverar andra i vår verksamhet.

Den sista augusti 2021 flyttade den sammanslutning av föreningar och folkbildningsorganisationer som kalldes för "Kulturhuset Gävle" ut ur cellfängelset. Tillsammans med dem har vi arbetat för att cellfängelset skulle vara en välkomnande plats för folkbildning, kultur och gemenskap. De gemensamma planerna vi hade för samverkan under 2021, försvann helt i både flyttbestyr och pandemi.

Viktiga samarbetspartners

Under hösten har vi ingått ett avtal med Gävle kommun där vi åtar oss att utveckla och bedriva verksamhet i enlighet med de kulturpolitiska målen. Genom Gävle kommun tog vi även emot fem feriearbetande gymnasieungdom under sommaren. Under året har vi även samarbetat kring Skapande skola.

Kriminalvården Gävle, eller Gävleanstalten som det också kallas, har under året generöst erbjudit oss en stark länk till dagens kriminalvård. Vi har samarbetat i projektet "Samtal om frihet", och även genom dem fått möjlighet att digitalt dela med oss av vår utställning "Jul på Fängelset" till dagens klienter, tillsammans med en julhälsning.

Kriminalvårdens kamratförening har i många år varit en viktigt samarbetspartner. I år har det samarbetet fördjupats ytterligare genom projektet "Frivårdens minnen".

Länsmuseet Gävleborg ligger bara ett längre stenkast från oss och vi har kontinuerlig kontakt för att bidra till varandras verksamheter och stötta med kunskaper och erfarenheter.

Statens Fastighetsverk är inte bara vår hyresvärd utan också en viktig samarbetspartner, då vi båda arbetar för att visa samma kulturarv. Under året har vi haft flertalet möten i hur vi hållbart kan utveckla cellfängelset till att bli en plats där museiverksamhet och andra verksamheter kan bidra sida vid sida.

Andra samarbetspartners under året som särskilt bör nämnas (utan inbördes ordning): Region Gävleborgs kulturavdelning, Amnesty Gästrikland-Dalarna, Kriminalvården HK, Gästriklands Kulturhistoriska förening samt Kulturföreningen Kulturum.

Intressesamverkan

Museet har under året haft medlemskap i ICOM, Svenskt Kulturarv, Riksförbundet Sveriges Museer, arbetslivsmuseernas samarbetsråd ArbetSam, Forum för utställare och Gävle Convention Bureau. Katarina Kallings har förtroendeuppdraget som valberedare i ArbetSam. Vi är även del av nätverket ABM (arkiv, bibliotek, museer) i Gävle.

Vi har under året även engagerat oss i ett nytt nätverk som går under arbetsnamnet "Kulturstaden Gävle". I en liten arbetsgrupp med representanter från Gävle kommun, Visit Gävle, Länsmuseet Gävleborg och Gävle Citysamverkan tittar vi tillsammans på hur vi kan lyfta kulturen i stadens centrum året om.

Museichef Desirée Kjellberg tillsammans med konstnär Elin Hjulström Lord och manusförfattare Max Hebert utanför Gävleanstalten. Fotografiet är taget i samband med att de ska in på anstalten för att ha ett samtal med en grupp klienter i projektet "Samtal om frihet". Foto: Sveriges Fängelsemuseum.

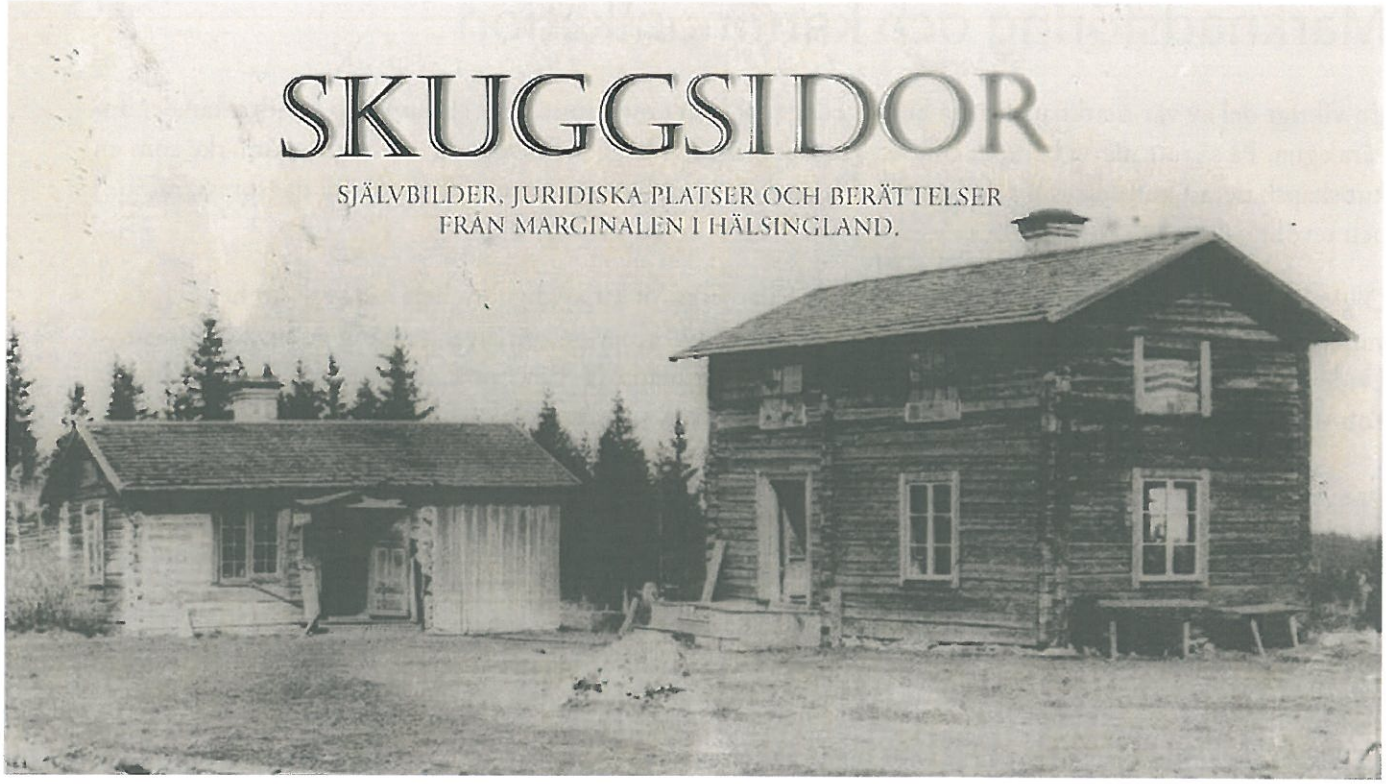

Projekt

Skuggsidor - Självbilder, juridiska platser och berättelser från marginalen.
Projektet startades upp under hösten med Katarina Kallings som projektledare. Projektet avser att bedriva en fördjupad insamling av minnen och berättelser för att lyfta nya perspektiv på Hälsinglands historia, samt inventera juridiska plater i Hälsingland och deras relationer till Gävleborgs f.d. cellfängelse. För att uppnå detta krävs samverkan med både privatpersoner och föreningar i Hälsingland.

Under året har vi i projektet inlett samarbeten med Forskarföreningen Släkt och Bygd i Bollnäs, Nordanstigs Bygd och Släktband, Gnarps hembygdsförening, Arkiv Gävleborg, Västra Hälsinglands släktforskarförening samt Länsmuseet Gävleborg. Till projektet har vi fått utvecklingsbidrag från Region Gävleborg.

Samtal om Frihet
Projektet är ett samarbetsprojekt mellan Sveriges Fängelsemuseum och Kriminalvården Gävle, där en representant från fängelsemuseet tillsammans med manusförfattaren Max Hebert och en konstnär samtalade med en grupp frihetsberövade på Gävleanstalten, för att undersöka och dokumentera deras tankar om frihet. Vid sex tillfällen under våren skedde samtalen, där varje samtal hade ett tema.

Varje gruppträff startade med att ett antal föremål från fängelsemuseets samlingar presenterades för klienterna tillsammans med historiska bakgrundsfakta, som en katalysator för samtalen. Utöver gruppträffarna har de involverade klienterna även intervjuats enskilt.

Projektledare är Desirée Kjellberg och projektet kommer att redovisas i början av 2022 genom en utställning och radioteater. Projektet finansieras genom Region Gävleborg, Gästriklandsfonden och Gävle kommun.

Frivårdens minnen
Projektet är ett samarbete med Kriminalvårdens kamratförening med syftet att genom intervjuer med tidigare yrkesverksamma inom häkten, anstalter och frivård samla in minnen från kriminalvårdare med särskilt fokus på frivårdens framväxt från 1900-talets mitt och fram till våra dagar.

Projektet skulle egentligen ha startat redan 2020, men har på grund av Covid-19 skjutits fram och kunde påbörjas under hösten 2021.

Projektledare är Katarina Kallings och projektet finansieras genom Riksantikvarieämbetet.

Marknadsföring och kommunikation

En viktigt del av vår marknadsföring får vi genom att bidra med innehåll och kunskap i andra kanaler än våra egna. På så sätt når vi både ut till fler, samtidigt som vi bygger förtroende och vårt varumärke som en kunskapsbaserad kulturarvsinstitution. Vi skickar kontinuerligt ut pressmeddelande till dagspress, radio och teve.

Digitala medier är även det en viktig plattform. Vi arbetar för att synliggöra hela vår verksamhet och varierar med inlägg om kriminalvårdens kulturarv med information om arrangemang och utställningar. Under 2021 har våra plattformar digitalt främst varit vår hemsida, Facebook, Instagram, Google och Youtube. Vi arbetar även med Visit Gävle och Trip Advisor, som är två plattformar riktade till turister.

Press

Fönstret (ABFs tidning), 3 mars, "Fängslande om brott och straff".

Gefle Dagblad, 9 mars, "Därför öppnar inte Gävles museer i veckan fast det blir tillåtet".

Arbetarbladet, 31 mars, "Jesus var en horunge - orden som dömde Vasaskolans elev till döden".

Gefle Dagblad, 31 mars, "Gymnasieeleven i Gävle som avrättades efter att ha kallat jesus för "horunge"".

Östersundsposten, 31 mars, "Ragundapojke kallade Jesus för "horunge" - avrättades".

Gefle Dagblad, 21 april, "Donation som ger en ny bild av Leif Axmyr".

OMKRIM kriminalvårdens personaltidning, nr 2 maj, "Så har vårdaryrket förändrats genom tiderna"

Arbetarbladet, 7 maj, "Se här en coronaljusning: Fängelsemuseet öppnar igen".

Arbetarbladet, 29 juli, "100 år sedan dödsstraffet avskaffades i Sverige".

Dala-Demokraten, 27 aug, "Fängslande föremål från Falun flyttas".

Dala-Demokraten, 11 sept, "Bödelns svärd har flyttats från Falun".

Falukuriren, 15 sept, "Falufängelsets skatt flyttas till museum".

Arbetarbladet, 17 sept, "Gamla fängelset kan bli till ett vandrarhem".

Arbetarbladet, 18 sept, "Donation till museet - bödelsvärd och rep att rymma med".

OMKRIM kriminalvårdens personaltidning, nr 4 okt, "Berättelser blir till utställning".

Gefle Dagblad, 30 okt, "Gävleparet som lyfter fram barns psykiska ohälsa".

Gefle Dagblad, 17 nov, "Katas liv tar form i Gävle". Arbetarbladet, 18 nov, "Maj Wechselmann gör Katafilm i Gävle"

OMKRIM kriminalvårdens personaltidning, nr 5 dec, "Brottstycken ur kvinnohistorien".

Gefle Dagblad, 27 dec, "Vandrarhemsplaner i gamla fängelsecellerna.

Radio och podd

P4 Gävleborg, 9 feb, "Här isolerades fångar under spanska sjukan".

P4 Gävleborg, 22 juni,"Färilakonstnären Margareta Danhard om sin nya utställning "Ofrihetensrum"".

P4 Gävleborg, 3 sept, "Fängelsemuseet vill ha in Hälsinglands alla brottshistorier"

P4 Gävleborg, 29 okt, "Bakom maskerna".

Podd Kriminalvården "Utan att passera gå" medverkan i 4 av 6 avsnitt.

Television

Kanal 5, 16 sept, "Vem tror du att du är".

Annonser

Arbetsams museiguide, annons samt som besöksmål.

Kulturmagasinet Upptäcktsresan med helsida om utställningen "Ofrhetens rum" samt som besöksmål.

Nöjeshäftet samt SJ Prio, där vi syns mot att vi ger rabatt på entrén.

ÅRSREDOVISNING

för

Fängelsemuseet i Gävle

Org.nr. 19885002-2248

Styrelsen får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2021-01-01 - 2021-12-31

Innehåll	**Sida**
- förvaltningsberättelse	2
- resultaträkning	3
- balansräkning	4
- noter	6
- underskrifter	7

Fängelsemuseet i Gävle
Org.nr. 19885002-2248

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Se separat verksamhetsberättelse.

Flerårsöversikt

Beloppen i Flerårsöversikt visas i KSEK

	2021	2020	2019	2018
Nettoomsättning	453	484	834	844
Resultat efter finansiella poster	3	149	22	85
Soliditet (%)	50,69	46,89	62,25	64,10

Definitioner av nyckeltal, se noter

Förändringar i eget kapital

	Balanserat resultat	Fritt eget kapital
Belopp vid årets ingång	820 460	820 460
Årets resultat		3 482
Belopp vid årets utgång	820 460	823 942

Resultatdisposition

Medel att disponera:	
Balanserat resultat	820 460
Årets resultat	3 482
	823 942
Förslag till disposition:	
Balanseras i ny räkning	823 942
	823 942

Beträffande föreningens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Fängelsemuseet i Gävle
Org.nr. 19885002-2248

RESULTATRÄKNING

	Not	2021-01-01 2021-12-31	2020-01-01 2020-12-31
Rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.			
Nettoomsättning		452 623	483 871
Övriga rörelseintäkter		2 107 699	2 238 782
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		2 560 322	2 722 653
Rörelsekostnader			
Handelsvaror		-32 418	-34 587
Övriga externa kostnader		-616 633	-531 845
Personalkostnader	2	-1 907 592	-2 004 697
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		0	-1 941
Summa rörelsekostnader		-2 556 643	-2 573 070
Rörelseresultat		3 679	149 583
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		4	0
Räntekostnader och liknande resultatposter		-201	-435
Summa finansiella poster		-197	-435
Resultat efter finansiella poster		3 482	149 148
Resultat före skatt		3 482	149 148
Årets resultat		**3 482**	**149 148**

Fängelsemuseet i Gävle
Org.nr. 19885002-2248

BALANSRÄKNING	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	3	0	0
Summa materiella anläggningstillgångar		0	0
Summa anläggningstillgångar		0	0
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Färdiga varor och handelsvaror		63 033	67 911
Summa varulager		63 033	67 911
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		5 060	30 000
Övriga fordringar		4	1 214
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		92 690	71 275
Summa kortfristiga fordringar		97 754	102 489
Kassa och bank			
Kassa och bank		1 464 436	1 579 036
Summa kassa och bank		1 464 436	1 579 036
Summa omsättningstillgångar		1 625 223	1 749 436
SUMMA TILLGÅNGAR		**1 625 223**	**1 749 436**

Fängelsemuseet i Gävle
Org.nr. 19885002-2248

BALANSRÄKNING	Not	2021-12-31	2020-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Medlemsinsatser		820 461	671 313
Summa bundet eget kapital		820 461	671 313
Fritt eget kapital			
Årets resultat		3 482	149 148
Summa fritt eget kapital		3 482	149 148
Summa eget kapital		823 943	820 461
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		75 616	29 300
Skatteskulder		16 558	34 586
Övriga skulder		76 054	66 025
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		633 052	799 064
Summa kortfristiga skulder		801 280	928 975
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**1 625 223**	**1 749 436**

NOTER

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR) om årsredovisning i mindre föreningar.

Materiella anläggningstillgångar

Tillämpade avskrivningstider:	Antal år
Inventarier, verktyg och installationer	5-10

Noter till resultaträkningen

Not 2 Medelantal anställda

	2021	2020
Medelantal anställda		
Medelantalet anställda bygger på av föreningen betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid.		
Medelantal anställda har varit	3,00	3,00

Noter till balansräkningen

Not 3 Inventarier, verktyg och installationer

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	108 549	108 549
Utgående anskaffningsvärden	108 549	108 549
Ingående avskrivningar	-108 549	-106 608
Årets avskrivningar	0	-1 941
Utgående avskrivningar	-108 549	-108 549
Redovisat värde	0	0

Övriga noter

Not 4 Definition av nyckeltal

Soliditet
Justerat eget kapital i procent av balansomslutning

Fängelsemuseet i Gävle
Org.nr. 19885002-2248

NOTER

Gävle 220214

Desirée Kjellberg

Mikael Hammarstrand

Peder Mellander

Eva Gränström

Siv Ekklöf Lilla Eremar

Monika Quadt

Roger Vidèn

Hans Öjmyr

Mats Öström

Min revisionsberättelse har lämnats den 14/2-2022

Per Niward
Godkänd revisor / Medlem i Far

STAR REVISION

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i Fängelsemuseet i Gävle
Org.nr. 19885002-2248

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Fängelsemuseet i Gävle för år 2021.
Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.
Jag tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.
Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.
Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

STAR REVISION

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Fängelsemuseet i Gävle för år 2021.

Jag tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.
Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som ansvarar för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.
Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet.

Gävle den 14 februari 2022

Per Niward
Godkänd revisor / Medlem i FAR

Föreningen Fängelsemuseet i Gävle
885002-2248

Bilaga 1

Personal 2021

Tillsvidareanställda

Desirée Kjellberg	museichef
Katarina Kallings	antikvarie
Yvonne Persson	värd

Provanställd

Malin Wahl	museipedagog

Visstidsanställda

Cornelia Tegnér	värd
Anton Nilsson	värd
Ivar Jernberg	värd
Fanny Åhrlin	värd

Praktik

Hedvig Andersson, Uppsala Universitet
Anton Nilsson, Arbetsförmedlingen
Gustav Zakrisson, Arbetsförmedlingen

Föreningen Fängelsemuseet i Gävle
885002-2248

Bilaga 2

Statistik digitala kanaler 2021 (förra årets siffror inom parentes)

Hemsidan Sveriges Fängelsemuseum
Antal besök, totalt (fr.o.m. maj): 43 908
Snitt per dag (fr.o.m maj): 120

Bloggen Brottsstycken
Antal tittningar/views: 5046 (4769)
Antal besökare: 3346 (3188)
Antal publicerade nya inlägg: 5 (3)

Facebook
Antal följare Sveriges Fängelsemuseum: 2619 (2397)
Antal publicerade inlägg under året: 52 (68)
Hur många besökare hade inlägget med störst räckvidd: 5600 (5200)

Antal följare Facebooksida Avrättningsplatser: 3611 (3206)

Instagram
Antal följare: 1097 (964)
Antal publicerade inlägg under året: 23 (22)
Hur många besökare hade inlägget med störst räckvidd: 1100 (463)

Youtube 2021
Antal visningar av film: 1516 (206)
Antal filmer på kanalen: 25 (17)
Visningstid timmar: 56,1 (5,6)

Föreningen Fängelsemuseet i Gävle
885002-2248

Bilaga 3

Omdömen digitala kanaler 2021

Google

Skrivna recensioner 2021. Betyg 4,2 av 5. Senaste först.
***** Mycket intressant!
**** Ett trevligt ställe att besöka om man är i Gävle. Intressant var det.
**** Lärorikt om hur fångvård, brott och straff sett ut.
***** Gävle fängelsemuseum var toppen. Mycket och väldigt intressant information om fängelser och Gävle fängelse i synnerhet. Personalen var mycket trevlig och lokalerna fräscha så det var toppen. Något att ha i åtanke är att det är ganska trångt så det var svårt att komma fram med barnvagn.
***** Spännande och intressant.
**** Kul.
***** Mycket informativt och spännande museum! Trevligt och kunnigt bemötande. Barnen var fascinerade av alla celler och fängelsets historia
***** Mycket sevärt, rekommenderas att se. Trevlig personal som berättar om fängelset. Får högsta betyg.
**** Jag hann bara ta del av halva utställningen, den mest nutida, men tyckte ändå att det var intressant och givande.
***** Mycket uppskattat, hälsningar en barnfamilj från Örebro län!
**** Det var inte lätt förr.
***** En upplevelse.
**** Intressant upplevelse! Det verkligen slår en fysiskt hur det var förr, jag mådde dåligt av ljuden och det man såg!
**** Intressant att se hur fångarna hade det förr.
***** Lärorikt besök.
**** Trevligt genuint och bra utställning doch trångt.
**** Intressant och spännande miljö.
***** Intressant historia! Häftigt upplevelse om man tycker om fängelse och historia!
***** Mycket intressant och givande besök.
*** Nu har jag varit där, en trevlig stund
***** Mycket informativ och spännande utställning i två olika lokaler. Rätt atmosfär i f.d. fängelse. Kulturhistoria om en mindre trevlig del av vår kultur.
*** I Coronatider fungerar det inte bra här. Personalen behöver märka upp med pilar på golvet åt vilket håll folk ska gå, nu går dom hur som helst och det är trångt där man måste mötas. Det här är dessutom INTE ett bra ställe att besöka om man vill slippa skrikande barn. I övrigt så var det lite intressant att besöka museet och se hur det kunde sett ut förr i tiden. Tyvärr fanns det ingen "modern" cell, den modernaste var en med en "tjock-tv" och det var ju några år sedan man använde såna.
*** Helt okej.
***** Also full marks from me. Very interesting and special museum in original buildings. We had the audio guide "unfortunately" only in English, which was okay. With larger backpacks, the cells and passages are sometimes a bit narrow ;-). Very good staffing where you can ask questions again at each building or floor. Some of the stories are certainly a bit scary, but that was just the time.
**** Farsinerande ställe! speciellt fångarna konst och saker dom tillverkat.
*** Bra med guidad tur i mobilen, men lite för lite jämfört med liknande museum.

***** Obehagligt ställe där man få se olika saker som dem hade där och gjorde. Personalen va lite kusliga oxå som upprepa samma sak hela tiden även om dem sätt oss innan.
**** Intressant museum, men också ganska hemskt. Barnen klarade inte att gå in i den ena delen av museet. Trevligt med audioguide i mobilen så man kan titta i egen takt. Fräscht och fint, välgjorda utställningar. Det är inte ett jättestort museum, man kan titta igenom allt på någon timme.
***** Intressant att få se hur det var under olika tidsepoker. Trevlig personal.
***** Galet bra. Mycket intressant och spännande.
**** Helt ok utflyktsmål och mycket trevlig personal!
***** Intressant och skrämmande att se hur de fängslande hade det förr. App guiden gjorde besöket lätt att följa med i historien i varje cell.

Facebook

Skrivna recensioner 2021. Betyg: 4,6 av 5. Senaste först.
-Ett fantastiskt spännande och utmanande museum som väcker tankar. Utställningen är otroligt fint presenterad och ger en bra inblick i fängelselivet genom tiderna utifrån ett mänskligt perspektiv. Folkbildning när den är som allra bäst!
-Både intressant att besöka i nutid och via berättelser och miljön få resa in i dåtiden. Mina tankar kretsade kring människors öden, möjligheter och vikten av ett demokratiskt och inkluderande samt tillåtande samhälle. Värt att besöka. Jag kommer snart göra det igen för att kunna ta del av de berättelser jag inte hann med vid första besöket.
-Intressant muséum med historia om precis vad namnet antyder.